

FÓRUM EURÓPSKEJ INICIATÍVY OBČANOV

MENŠINOVÝ BALÍČEK – MILIÓŇ PODPISOV ZA ROZMANITOSŤ V EURÓPE

ZDROJE INFORMÁCIÍ – DISKUSIA – POUŽÍVATELIA –
PORADENSTVO

| OBSAH

Menšinový balíček – milión podpisov za rozmanitosť v Európe	3
Kampaň iniciatívy „Menšinový balíček“	6
Vplyv kampane iniciatívy „Menšinový balíček“	12

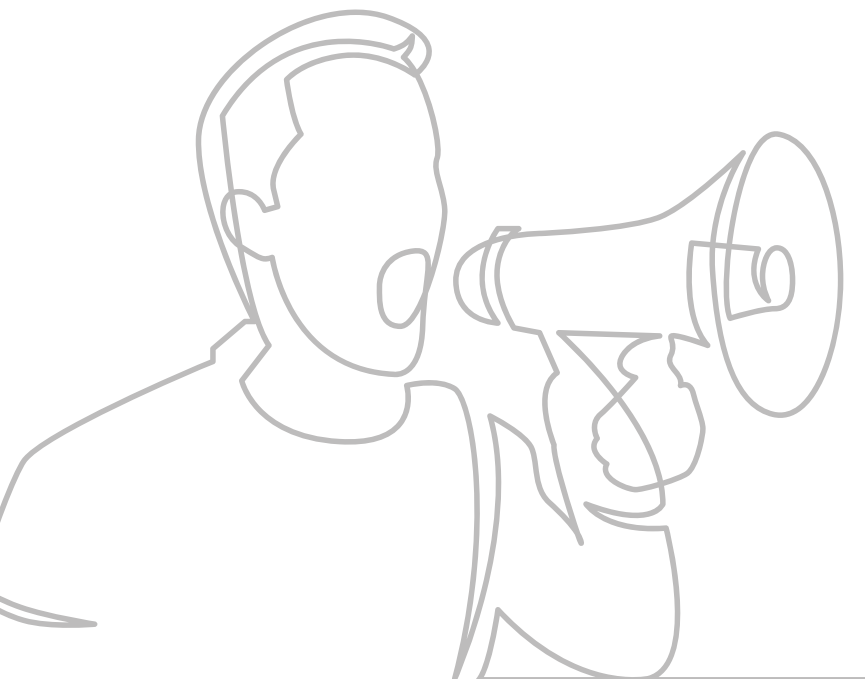

1

Menšinový balíček – milión podpisov za rozmanitosť v Európe

Iniciatíva „Menšinový balíček – milión podpisov za rozmanitosť v Európe“ bola zaregistrovaná 3. apríla 2017, keď sa zároveň začalo jednoročné obdobie zberu podpisov. Komisia zaregistrovala iniciatívu po tom, ako Všeobecný súd Európskej únie vo februári 2017 zrušil pôvodné rozhodnutie o zamietnutí registrácie iniciatívy prijaté v septembri 2013.

V rámci iniciatívy sa požadovalo, aby Komisia prijala 11 právnych aktov s cieľom zlepšiť ochranu osôb patriacich k národnostným a jazykovým menšinám a posilniť kultúrnu a jazykovú rozmanitosť v Únii. Pozornosť iniciatívy sa sústredila na témy v oblasti regionálnych a menšinových jazykov, vzdelávania a kultúry, regionálnej politiky, účasti, rovnosti, audiovizuálnych a iných mediálnych obsahov, ako aj regionálnej (štátnej) pomoci. Treba poznamenať, že 2 z 11 navrhnutých aktov prekročili rámec právomoci Komisie navrhovať právne predpisy. V dôsledku toho sa v rámci iniciatívy podarilo zozbierať vyhlásenia o podpore len na základe deviatich návrhov, ktoré zodpovedali kompetenciám Komisie.

Deväť návrhov zaregistrovaných Európskou komisiou zahŕňalo:

1. odporúčanie EÚ o ochrane a podpore kultúrnej a jazykovej rozmanitosti;
2. financovanie programov pre malé jazykové komunity;
3. vytvorenie centra jazykovej rozmanitosti;
4. prispôsobenie cieľov európskych fondov regionálneho rozvoja, aby zohľadňovali ochranu národnostných menšín a podporu kultúrnej a jazykovej rozmanitosti;
5. výskum v oblasti pridanej hodnoty, ktorú menšiny prinášajú našim spoločnostiam a Európe;
6. aproximáciu právnych predpisov na zaistenie rovnosti menšín bez štátnej príslušnosti, napr. Rómov;
7. jednotné európske autorské právo, aby sa služby a vysielanie mohli požívať v materinskom jazyku;
8. slobodné poskytovanie služieb a príjem audiovizuálneho obsahu v regiónoch s menšinami;
9. skupinovú výnimku pre regionálnu (štátnu) podporu pre zachovanie kultúry, médií a kultúrneho dedičstva menšín.

Organizátori považovali európsku iniciatívu občanov za základný nástroj v boji za práva menšín. Uviedli, že „je jediným silným nástrojom participatívnej demokracie v EÚ, ktorý dokáže zosilniť hlas európskych občanov, aby bol vypočutý v európskych inštitúciách“.

Počas jednoročného obdobia zberu podpisov sa iniciatíve „Menšinový balíček“ podarilo vyzbierať 1 123 422 overených vyhlásení o podpore. Pokiaľ ide o stanovený počet podpisov v členských štátoch, iniciatíva sa podarilo dosiahnuť požadovaný počet podpisov v 11 členských štátoch.

Po ukončení fázy zberu podpisov prešla iniciatíva procesom overovania podpisov a 10. januára 2020 bola formálne predložená Európskej komisii (pozri [tlačovú správu](#)). Organizátori sa potom 5. februára 2020 stretli s podpredsedníčkou Európskej komisie pre hodnoty a transparentnosť **Věrou Jourovou** a s komisárkou pre inováciu, výskum, kultúru, vzdelávanie a mládež **Mariou Gabrielovou**.

Verejný vypočutie v Európskom parlamente sa uskutočnilo 15. októbra 2020 (pozri [tlačovú správu](#)) a iniciatíva bola predmetom rozpravy na plenárnej schôdzi,

ktorá sa konala 14. decembra 2020. Európsky parlament v nadväzujúcom rozhodnutí prijatom 17. decembra 2020 vyjadril svoju podporu iniciatíve (pozri tlačovú správu).

V tejto fáze bola pandémia ochorenia COVID-19 pre iniciatívu mimoriadne veľkou výzvou. Verejné vypočutie muselo byť dvakrát presunuté na iný termín, pričom pandémia sťažila aj udržanie verejného záujmu o tému práv menšín.

Komisia prijala oznámenie o iniciatíve 14. januára 2021 (pozri tlačovú správu). Organizátori však neboli spokojní s odpoveďou Komisie. V reakcii na to 24. marca 2021 predložili Všeobecnému súdu Európskej únie návrh na zrušenie oznámenia Komisie.

Zdroje financovania (€)

■ The Federal Union of European Nationalities (FUEN)

Faktory úspechu:

- Odhodlanie a vytrvalosť, ak všetko nejde podľa pôvodného plánu.
- Dobre navrhnutá stratégia kampane, ktorá zodpovedá cieľovému publiku. Ak vediete kampaň napríklad za práva menšín, oslovte ľudí v jazykoch menšín.
- Aktívna kampaň v teréne medzi miestnymi komunitami v rôznych členských štátoch, ktorá sa však zamerala aj na inštitúcie a politikov na vnútroštátnej aj európskej úrovni.
- Identifikovanie silných a spoľahlivých partnerov kampane.
- Vytvorenie usilovného a špecializovaného tímu.

2

Kampaň iniciatívy „Menšinový balíček“

Príprava

Iniciatívu občanov „Menšinový balíček“ vytvorila skupina organizátorov podporovaných Federálnou úniou európskych národnostných menšín (FUEN), Juhotirolskou ľudovou stranou (SVP), Demokratickou alianciou Maďarov v Rumunsku a organizáciou Mládež európskych národností (Youth of European Nationalities). Ich myšlienka zozbierať milión podpisov a dosiahnuť, aby boli menšiny a etnické skupiny zaradené na popredné miesto európskej agendy, bola navrhnutá už v roku 2011. Príprava pred prvým spustením iniciatívy v roku 2013 trvala dva roky.¹

Počas prípravného obdobia mali organizátori jasnú predstavu o cieľoch iniciatívy. Ich úsilie sa sústredilo najmä na zostavenie súboru právnych návrhov so zameraním na **ukotvenie ich požiadaviek do praxe**. V tejto súvislosti zorganizovali stretnutia, radili sa s expertmi na právo a práva menšín a usilovali sa o získanie politickej podpory na rôznych úrovniach. Zároveň zaistili, aby **návrh** v rámci iniciatívy **vychádzal zo zmlúv EÚ a znenie bolo tomu náležite prispôsobené**.²

Ďalšie výzvy vo fáze prípravy iniciatívy boli spojené so **všeobecným zameraním a ambicióznymi cieľmi** iniciatívy. Namiesto toho, aby bola iniciatíva zameraná iba na jeden problém, jej zámerom bolo obsiahnuť viaceré problémy, ktorým čelia tradičné menšiny v rôznych členských štátoch, a pokúsiť sa nájsť komplexné riešenia na tento veľký počet problémov. Zároveň aj cieľ iniciatívy bol oveľa širší než len vyzbieranie jedného milióna podpisov. Medzi dôležité priority iniciatívy v skutočnosti patrilo začatie debaty v európskom verejnom priestore a využitie jednoročného obdobia na vybudovanie silnej a dlhodobej koalície v oblasti práv menšín. Organizátori sa nechceli obmedziť na zber podpisov v siedmich členských štátoch. Svoju iniciatívu chceli predstaviť v čo najväčšom počte európskych regiónov.

Prípravná fáza iniciatívy „Menšinový balíček“ nebola jednoduchá, keďže Európska komisia zamietla prvú

1 <https://www.fuen.org/en/article/What-will-be-the-next-steps>.

2 <https://www.fuen.org/en/article/Expert-meeting-in-Brussels>.

žiadosť o registráciu z toho dôvodu, že požiadavky prednesené v rámci iniciatívy nepatrili do jej právomoci navrhovať právne akty EÚ. Toto rozhodnutie Komisie bolo napadnuté na Súdnom dvore. Trvalo niekoľko rokov, kým bola iniciatíva formálne zaregistrovaná; stalo sa to v roku 2017.

Kampaň bola koordinovaná Federálnou úniou európskych národností, ktorá je zastrešujúcou organizáciou európskych menšín a spája viac než 100 organizácií z 35 krajín. V rámci kľúčových krokov v prípravnej fáze pracovali organizátori na vytvorení jasnej stratégie s určením partnerov a hľadaním prostriedkov na realizáciu európskej kampane.

| Vykonávanie

Fáza zberu podpisov za iniciatívu „Menšinový balíček“ sa začala v apríli 2017. Nasledujúci mesiac sa konalo slávnostné podujatie pri príležitosti spustenia kampane na hrade Bánffy v Rumunsku s účasťou viac než 400 podporovateľov, ktorí pricestovali zo všetkých kútov Európy, a viac než 50 novinárov, ktorí informovali o tejto udalosti.³ (Pozrite si video zo spustenia kampane [tu](#))

Okamžite po oficiálnom spustení kampane začali viaceré členské organizácie a partneri v rôznych členských štátoch **plánovanie a organizovanie svojich vlastných podujatí** na podporu iniciatívy⁴. Spolu s brožúrkou „Menšinový balíček“ a ďalším propagačným materiálom bola vypracovaná aj **celoeurópska stratégia kampane** a spustilo sa nové webové sídlo so zameraním na ľahko zrozumiteľné príbehy z celej Európy.

Vo vykonávacej fáze **si podporné organizácie medzi sebou rozdelili aj zodpovednosť**. Napríklad Demokratická aliancia Maďarov v Rumunsku (RMDSZ) sa zaviazala vyzbierať 250 000 podpisov z potrebného 1 milióna podpisov.

S cieľom osloviť hlavné cieľové skupiny (národnostné menšiny) sa organizátori pokúsili prepojiť posolstvá svojej kampane s rôznymi problémami, ktorým čelia menšiny v Európe. Dôležité bolo ďalšie prispôsobenie posolstiev, „pretože rôzne menšiny v Európe žijú v odlišných podmienkach, ktoré závisia najmä od členského štátu, v ktorom žijú. Niektoré z nich majú úplnú autonómiu pri rozhodovaní o záležitostiach, ktoré sa ich týkajú, kým iné menšiny nie sú ani len uznané. V prípade komunit, ktoré majú problémy, sme sa pokúsili identifikovať ich najnaliehavejšie problémy a prezentovať iniciatívu „Menšinový balíček“ ako ich možné riešenie“.

3 <https://www.fuen.org/en/article/The-petition-campaign-for-the-Minority-SafePack-Initiative-started-in-Bonchida>.

4 <https://www.fuen.org/en/article/The-Minority-SafePack-Initiative-is-now-available-for-online-signatures>.

Organizátori identifikovali aj ďalšiu dôležitú cieľovú skupinu, konkrétne občanov členských štátov, ktorí majú silné väzby na štátnych príslušníkov z rovnakých krajín žijúcich v zahraničí, napríklad v Dánsku, Nemecku alebo Maďarsku.

V súvislosti s vykonávaním stratégie kampane **bolo nevyhnutné preložiť materiály do veľkého počtu jazykov**. Informácie o iniciatíve „Menšinový balíček“ boli nakoniec poskytnuté v 30 jazykoch, pričom organizátori sa rozhodli viesť kampaň aj v regionálnych jazykoch, ktoré nie sú úradnými jazykmi EÚ. Bolo to dôležité z toho dôvodu, že 50 miliónov občanov EÚ hovorí regionálnymi jazykmi alebo jazykmi menším, a cieľom iniciatívy bolo, aby sa každý európsky občan, ktorý je príslušníkom národnostnej menšiny alebo jazykovej skupiny, stotožnil s hlavným posolstvom iniciatívy, konkrétne že iniciatíva najlepšie poslúži záujmom jeho komunity a je investíciou do života budúcich generácií. Stovky posolstiev boli úspešne prispôbené rôznym cieľovým skupinám: „Predstavte si, že ste jedným zo 41 tisíc ľudí, ktorí v severnom Taliansku hovoria ladinčinou, a na informačnom kanáli sociálnych médií uvidíte príspevok v ladinčine.“⁵

Na zaistenie úspechu iniciatívy bolo nevyhnutné **získať silnú podporu mimo menšinových komunit** v rámci celej Európy. Bolo potrebné jasne uviesť posolstvo kampane: „Sme na správnej strane. Väčšinovým komunitám nechceme nič zobrať!“, vyhlásil **Hunor Kelemen**, prezident RMDSZ.⁶ Organizátori iniciatívy „Menšinový balíček“ okrem toho ocenili aj zapojenie väčšinových skupín, a to aj vzhľadom na ich vôľu vytvoriť silnú sieť partnerov „koalície, ktorá zaisťuje, že Európska komisia nebude môcť iniciatívu ignorovať.“

Organizátori mali okrem toho v úmysle vykonávať svoju stratégiu na európskej úrovni prostredníctvom **hľadania a získania podpory vedúcich politických predstaviteľov**. Organizátori s týmto úmyslom cestovali a navštívili mnoho partnerov, inštitúcií a členských organizácií vo viacerých krajinách. Delegácia iniciatívy „Menšinový balíček“ sa stretla aj s medziskupinou Európskeho parlamentu pre menšiny, aby diskutovali o kampani. Organizátori požiadali medziskupinu o pomoc pri šírení posolstva iniciatívy v Európskom parlamente, aby poslanci Európskeho parlamentu informovali o iniciatíve ľudí a médiá vo svojich členských štátoch a pomohli získať partnerov na zaistenie úspechu iniciatívy. Spolupredseda **Nils Torvalds** uistil delegáciu o svojej podpore a viacerí poslanci Európskeho parlamentu oznámili, že sa aktívne zapoja do kampane.⁷ Bolo dôležité, aby mala iniciatíva „Menšinový balíček“ podporu aj v rámci Rady Európy. S cieľom zaisťiť túto podporu sa delegácia iniciatívy „Menšinový balíček“ zúčastnila na jesennom zasadnutí Parlamentného zhromaždenia Rady Európy v Štrasburgu.

5 https://europa.eu/citizens-initiative-forum/blog/minority-safepack-advice-ongoing-initiatives-adapt-new-setting_sk

6 <https://www.fuen.org/en/article/FUEN-Congress-Cluj-NapocaKolozsvar-to-become-the-European-capital-of-minorities-in-May>

7 <https://www.fuen.org/en/article/MEPs-engage-in-petition-campaign-for-the-Minority-SafePack-Initiative>

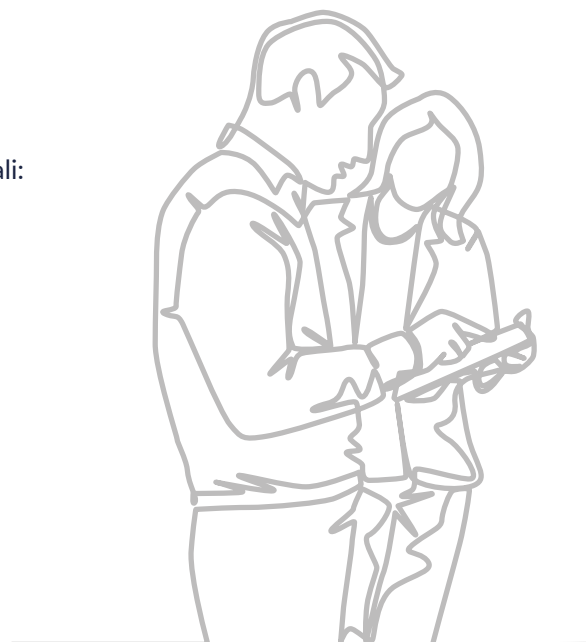
| Zber podpisov

Členské organizácie iniciatívy, jej regionálni partneri a komunity zásadným spôsobom prispeli k vyzbieraní požadovaného jedného milióna podpisov. Tím zodpovedný za kampaň aktívne pracoval na poskytovaní veľmi potrebných informácií a výmene najlepších postupov a úspešných stratégií so svojou sieťou. Predsedníctvo organizácie FUEN a členovia občianskeho výboru boli vždy pripravení navštíviť členské štáty s cieľom zvýšiť povedomie o iniciatíve. Napriek tomu bola počas celej fázy zberu podpisov potrebná sieť na miestnej úrovni, aby šíriła osobné príbehy a posolstvá a miestnym komunitám ukazovala, že iniciatíva „Menšinový balíček“ je „iniciatíva, ktorá môže zlepšiť každodenný život menšinových komunit a 50 miliónov občanov EÚ, ktorí patria do menšinových alebo jazykových skupín“.⁸

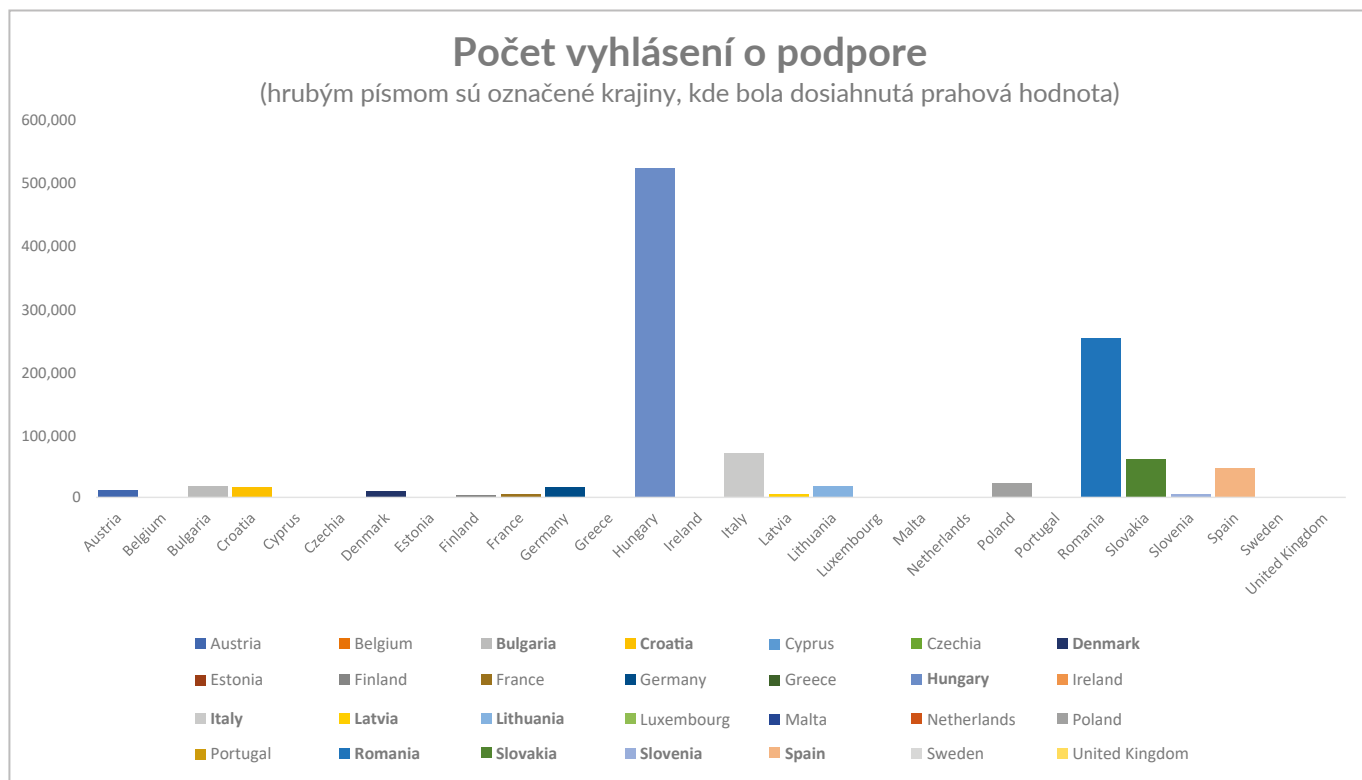
Vytvorenie silnej koalície partnerov zahŕňalo organizácie, ktoré sa venujú tejto problematike a majú predchádzajúce skúsenosti s vedením kampaní. Títo partneri zohrávali kľúčovú úlohu pri zbere podpisov, a to najmä v Litve, Bulharsku, Slovinsku a v Španielsku. Organizátori motivovali partnerov vzájomným informovaním sa o dosiahnutých míľnikoch a zaistovaním nepretržitej komunikácie medzi členmi siete. Zber podpisov sa zamerával na členské štáty s veľkými menšinovými komunitami a na krajiny, v ktorých bola ochrana menšín vnímaná ako náročnejšia výzva.

Technické podmienky pre zber podpisov sa zaviedli v júni 2017. Na [webovom sídle](#) kampane iniciatívy „Menšinový balíček“ bol umožnený prístup k papierovým formulárom a online nástroju na zber podpisov. Organizátori iniciatívy „Menšinový balíček“ prešli v septembri na online systém Európskej komisie na zber podpisov, ktorý lepšie zodpovedal ich potrebám.

Okrem optimalizácie svojho online systému na zber podpisov iniciatíva do veľkej miery využívala zber podpisov **prostredníctvom papierových formulárov**. Ten vykonávali napríklad dobrovoľníci, ktorí chodili „od dverí k dverám“ vo svojich komunitách, predstavovali kampaň a pomáhali signatárom pri vyplňaní požadovaných informácií. Organizátori zdôrazňovali: „Zo získaných skúseností vieme, že ak chceme vyzbierať podpisy, musíme vyjsť von a hovoriť s ľuďmi.“

⁸ <https://www.fuen.org/en/article/A-common-message-of-50-million-voices-and-your-personal-stories-The-winning-strategy-for-the-MSPI>.

| Overenie a predloženie

Zber podpisov v rámci iniciatívy „Menšinový balíček“ bol ukončený v apríli 2018, pričom sa vyzbieralo 1 320 246 vyhlásení o podpore. Tieto vyhlásenia boli odoslané vnútroštátnym orgánom zodpovedným za ich overenie v každom členskom štáte. Vnútroštátne orgány po ukončení formálneho procesu overili konečný počet 1 123 422 podpisov. Požadovaný počet podpisov sa dosiahol v 11 členských štátoch.⁹

Nasledovalo formálne predloženie iniciatívy Európskej komisii 10. januára 2020.

Iniciatíva „Menšinový balíček“ bola jednou z prvých iniciatív, v rámci ktorej bola vypracovaná dlhodobá stratégia jej predkladania Európskej komisii. Organizácia FUEN na tento účel zvolala tím európskych právnych expertov, aby vypracovali konkrétny súbor legislatívnych návrhov na základe návrhov v rámci iniciatívy. V zásade išlo o podrobné usmernenie, ako transponovať tieto body do súčasného legislatívneho rámca EÚ. Návrhy boli potom predložené Európskej komisii spolu s osvedčeniami k 1 123 422 overeným vyhláseniam o podpore.

Organizátori v rámci tejto stratégie viedli aj podpornú kampaň. Organizátori sa stretli s hlavami štátov, zástupcami vlád, členmi národných parlamentov, Európskeho parlamentu a regionálnych vlád a predstavili im iniciatívu. Organizátori poukázali na to, že „podporná kampaň priniesla výnimočné výsledky: mnohé regióny prijali vyhlásenia o podpore a o týchto uzneseniach hlasoval aj Bundestag, maďarský parlament a dolná komora holandského parlamentu. Okrem toho sa iniciatíva „Menšinový balíček“ stala prvou európskou iniciatívou občanov, ktorá bola predmetom rozpravy v pléne Európskeho parlamentu, po ktorej nasledovalo prijatie uznesenia veľkou väčšinou hlasov“.

⁹ https://europa.eu/citizens-initiative-forum/blog/minority-safepack-advice-ongoing-initiatives-adapt-new-setting_sk.

3

Vplyv kampane iniciatívy „Menšinový balíček“

Posúdenie iniciatívy Komisiou a jej rozhodnutie

Po formálnom predložení iniciatívy 10. januára 2020 sa organizátori 5. februára 2020 stretli s európskymi komisárkami **Věrou Jourovou** a **Mariyou Gabrielovou**.

Dňa 15. októbra 2020 sa potom konalo verejné vypočutie v Európskom parlamente. Na vypočutí sa zišli poslanci Európskeho parlamentu z Výboru pre občianske slobody, Výboru pre kultúru a Výboru pre vzdelávanie v spolupráci s Výborom pre petície, ako aj z iných zúčastnených výborov. Počas vypočutia vystúpili aj vysokí predstavitelia Európskej komisie, Rady Európy, Agentúry EÚ pre základné práva a Výboru regiónov. (Pozri [tlačovú správu](#))

O iniciatíve sa potom diskutovalo na plenárnej schôdzi Európskeho parlamentu 14. decembra 2020. Európsky parlament vyjadril svoju podporu iniciatíve 17. decembra 2020 prijatím uznesenia, a to pomerom hlasov 524 za, 67 proti a 103 poslancov sa zdržalo hlasovania. Parlament poukázal na to, že národnostné a jazykové menšiny v EÚ čelia asimilácii a strácajú svoje jazyky, čo sa premieťa do jazykovej a kultúrnej ochudobnenosti. Európsky parlament vyzval Komisiu, aby navrhla právne akty na riešenie tejto problematiky. (Pozri [tlačovú správu](#))

Európska komisia prijala 14. januára 2021 oznámenie s uvedením svojich opatrení v reakcii na iniciatívu „Menšinový balíček“. Zdôraznila, že medzi jej priority a ciele patrí začlenenie a rešpektovanie bohatej kultúrnej rozmanitosti. Uviedla však aj to, že od pôvodného predloženia iniciatívy v roku 2013 sa prijala široká škála opatrení na riešenie viacerých aspektov návrhov v rámci iniciatívy „Menšinový balíček“. V oznámení sa každý z deviatich návrhov v rámci iniciatívy posúdil samostatne, pričom sa zohľadnili zásady subsidiarity a proporcionality. Komisia napokon usúdila, že hoci neboli navrhnuté žiadne ďalšie právne akty, úplné vykonávanie už zavedených právnych predpisov a politik je silným nástrojom na podporu cieľov iniciatívy. (Pozri [tlačovú správu](#)).

| Ďalší postup

Po zverejnení oznámenia Komisie vyjadrili organizátori iniciatívy „Menšinový balíček“ nespokojnosť s nedostatočnými nadväzujúcimi legislatívnymi opatreniami. Dňa 24. marca 2021 podal občiansky výbor iniciatívy „Menšinový balíček“ na Všeobecný súd Európskej Únie návrh na zrušenie oznámenia Komisie o iniciatíve.

Rady a tipy pre budúcich organizátorov

- Aktívne oslovujte potenciálne zainteresované strany na rôznych úrovniach. Prítomnosť na miestnej úrovni je nevyhnutná, ale na dosiahnutie úspechu je mimoriadne dôležitá aj spolupráca s vedúcimi politickými predstaviteľmi na európskej aj vnútroštátnej úrovni.
- Dôkladne si premyslite, kto je vaším cieľovým publikom, a uistite sa, že vaša komunikačná stratégia zodpovedá jeho potrebám. Zvážte, v akých rôznych jazykoch môžete osloviť cieľové publikum, význam miestnych príbehov, s ktorými sa ľudia vedú stotožniť, ako aj nástroje online a offline komunikácie. Je dôležité oslovovať potenciálnych podporovateľov iniciatívy prostredníctvom rôznych kanálov.
- Veci nejdú vždy podľa plánu. Ak ste zanietení pre svoju iniciatívu, kriticky porozmýšľajte nad kampaňou a v prípade potreby vyjadrite námietky voči štruktúram a rozhodnutiam, prípadne zmeňte smerovanie kampane.
- Hoci v súčasnosti sa významná časť podpisov zbiera online, nepodceňujte prácu na miestnej úrovni. Dôležitou súčasťou šírenia posolstva a zaistenia úspešnosti kampane je aktívne zapojenie sa, komunikácia s ľuďmi a spolupráca s miestnymi komunitami.
- Snažte sa o prítomnosť v sociálnych médiách a presvedčte miestne osobnosti, aby sa pripojili k vašej iniciatíve. Podporíte tým jej dôveryhodnosť.